

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

MODULI OBUKE U SEKSUALNI ODGOJ

Projekt No: 2021-1-ES02-KA220-YOU-000028527

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ODRICANJE

"Potpora Europske komisije za izradu ove publikacije ne znači odobravanje sadržaja koji odražava samo stajališta autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj."

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tablica sadržaja

Uvod	1
Edukacija za prevenciju spolno prenosivih bolesti	4
Obrazovanje o prihvaćanju i seksualnoj raznolikosti	15
Obrazovanje za tretman seksa u tehnologiji	18
Afektivno-seksualni odgoj za prevenciju seksističkog nasilja	25
Evaluacijski listovi	47
Reference	53

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Uvod

O Seduci

SEDUCA je akronim za europski projekt “Seksualno obrazovanje protiv rodnog nasilja” koji provodi pet organizacija iz četiri različite europske zemlje.

- Asociacion Deportiva Cultural De Investigacion Y Asesoramiento INNODXT (Kulturna sportska udruga za istraživanje i savjetovanje INNODXT - Španjolska)
- Fundación Más Vida (Zaklada Više života - Španjolska)
- Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića (Ruđer Bošković Technical School and High School of Natural Sciences - Croatia)
- Aristotelio Panepistimio Thessalonikis (Sveučilište Aristotel u Solunu - Grčka)
- Fundacja "Zielony Slon" (Zaklada “Zeleni slon” - Poljska)

Spolni odgoj je zakonska obveza u gotovo svim zemljama EU, ali sadržaj i kvaliteta variraju. Prema izvješću Europskog parlamenta „Politike za spolni odgoj u EU“ (2013.), nordijske zemlje i Beneluks pružaju najkvalitetniji spolni odgoj, dok države istočne i južne Europe imaju loše ili nepostojeće programe. Iako je spolni odgoj integriran u školski kurikulum u Grčkoj, Španjolskoj i Hrvatskoj, rijetko se provodi. Osim toga, prema istraživanju School Education Gatewaya o spolnom odgoju (2019.), većina učitelja, roditelja i institucija podržava spolni odgoj u školama, no ne postoji podrška za edukatore u upravljanju informacijama, a obrazovanje je ograničeno na ljudsko tijelo i njegov razvoj. . U skladu s PRIJEDLOGOM REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA o stanju zdravlja te seksualnih i reproduktivnih prava u Uniji, u okviru zdravlja žena (2019/2165 (INI).

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

IU dijelu koji promiče sveobuhvatno seksualno obrazovanje za dobrobit mladih, pozivajući države članice da osiguraju pristup sveobuhvatnom i znanstveno ispravnom seksualnom obrazovanju za sve učenike osnovnih i srednjih škola, u skladu sa standardima Svjetske zdravstvene organizacije, ovaj projekt doprinosi dodanoj vrijednosti EU , pružanje digitalnog materijala i adekvatnu obuku za spolni odgoj mladih. Naše istraživanje uključuje višedimenzionalni konzorcij koji se sastoji od formalnih obrazovnih subjekata (sveučilišta i instituta) i neformalnih obrazovnih subjekata (udruga).

Projekt se temelji na ideji da će učinkovito seksualno obrazovanje spriječiti ponašanja povezana s rodnim nasiljem. Na temelju ovog koncepta utvrđeni su sljedeći ciljevi:

1. Identifikacija sadržaja, učestalosti i kvalitete programa seksualnog obrazovanja namijenjenih mladima (13-18) u zemljama konzorcija sudionika projekta.
2. Provođenje istraživanja kako bi se pokazalo da učinkovit spolni odgoj sprječava seksističko nasilje.
3. Izrada vodiča dobrih praksi o zdravstvenim i afektivno-seksualnim pravima mladih.
4. Izrada plana identifikacije koji uključuje mačo stavove vezane uz seksističko nasilje.

5. Uspostava priručnika za prevenciju i djelovanje koji objašnjava što učiniti u slučaju pojavljuju se takvi stavovi.
6. Osposobljavanje formalnih i neformalnih stručnjaka za obrazovanje o rodnom obrazovanju jednakosti, dajući im materijal za to.
7. Uspostava programa podrške i informiranja obitelji u području seksualnosti obrazovanje koje olakšava njihovu intervenciju u obiteljskom kontekstu.
8. Uključivanje mladih u realizaciju, primjenu i zaključivanje materijala i konstruktivnih aktivnosti u ravnopravnosti spolova.
9. Uključivanje mladih u promicanje stvorenih materijala i aktivnosti, s ciljem strukturiranja u tri pravca djelovanja: identifikaciju, djelovanje i promjena ponašanja.
6. Poučavanje kroz interakciju s mladima o odnosu spola i tehnologija.

Svi prioriteti proizlaze iz evidentne potrebe provođenja programa spolnog odgoja koji pomažu u prevenciji spolno prenosivih bolesti, neželjenih trudnoća i ponašanja seksističkog nasilja. Ovo izvješće odnosi se na prvi dio istraživanja provedenog u okviru ovog projekta. Više informacija o projektu možete pronaći na web stranici projekta (seducaproject.eu) i na njegovim društvenim mrežama.

1 Edukacija za prevenciju spolno prenosivih bolesti

Ciljevi

▶ Opći ciljevi

- Smanjenje spolno prenosivih infekcija među mladima na koje je usmjeren obrazovni projekt.
- Podizanje svijesti o važnosti smanjenja rizika u erotskim praksama.

▶ Specifični ciljevi

- Stjecanje objektivnih informacija o različitim spolnim bolestima, njihovim simptomima i načinima prijenosa.
- Razumijevanje važnosti smanjenja rizika u erotskim praksama i na taj način sprječavanja bilo kakvih SPI.
- Promišljanje rizičnih seksualnih odnosa, na temelju dobivenih informacija i korištenjem kritičkog mišljenja.
- Stjecanje komunikacijskih alata za pregovaranje o korištenju kondoma.
- Poznavanje postojećih zaštitnih mjera za smanjenje rizika od SPI i uvježbavanje postavljanja istih na anatomske modele.
- Demistificiranje lažnih uvjerenja i stereotipa vezanih uz HIV.

Sadržaj

Potrebno je da mladi dobiju stručne informacije o rizicima pojedinih erotskih praksi, kao i o uzrocima i posljedicama spolno prenosivih infekcija. No, dokazano je da se samim informacijama ne postiže cilj, već je potrebno poraditi na stavovima i vještinama. Potonji se postižu kroz debate, aktivnosti refleksije i grupnu dinamiku.

Sve to ćemo moći obraditi u ovom projektu, jer on uključuje četiri sesije sa svakom grupom. To je proces koji nam omogućuje da uključimo dinamiku i debate na koje mislimo, i koji potiče grupu da se osjeća ugodnije s trenerskim timom i stoga postavlja više pitanja i više sudjeluje.

Također je važno naglasiti da će se važan dio prve sesije fokusirati na međusobno upoznavanje i stvaranje opuštene atmosfere povjerenja kroz dinamiku prezentacije, kao i stav slušanja i poštovanja od strane trenera.

Omladinski kolektivi su umorni od toga da im odrasli samo pričaju o seksualnosti kako bi im zabranili poduzimanje određenih radnji i ponavljanje opasnosti koje sa sobom nose. Otvoreniji stav i veću spremnost na rad na stavovima s njihove strane postićemo ako počnemo govoriti o seksualnosti kao nečem prirodnom i pozitivnom. Dakle, ostatak prve sesije bit će usmjeren na razgovor o seksualnosti i erotskim praksama s drugim ljudima kako bi se raspravilo o mogućim rizicima ovisno o odabranoj praksi.

Tijekom četiri razgovora koristit će se metodologija sudjelovanja, temeljena na smislenom učenju učenika, pa ćemo u svakoj sesiji pitati što su čuli i što znaju o svakoj točki o kojoj će se raspravljati kako bismo na toj osnovi pružili nova znanja, navesti ih na razmišljanje i dati im provjerene podatke.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ovo su sadržaji koji će se razvijati u svakoj sesiji

1. SJEDNICA	3. SJEDNICA
<ul style="list-style-type: none">• Predstavljanje projekta i trenera• Uvodna aktivnost: klupko• Ljudski spolni čin. Seksualnost• Različite erotske prakse s drugim ljudima• Aktivnost: Razmišljanje• Rizici ovise o izvedenim erotskim radnjama. Semafor	<ul style="list-style-type: none">• Prevencija SPI. Načela i mjere• Različite metode prevencije (kondom za penis, vaginalni kondom, kondom za prste i barijere od lateksa)• Dinamički: Korištenje i postavljanje različitih metoda na kalupe penisa i vulve
2. SJEDNICA	4. SJEDNICA
<ul style="list-style-type: none">• Spolno prenosive infekcije• Mitovi i stereotipi• Dinamički: Prave istine/lažne laži• Načini prijenosa SPI• Dinamičan: Interaktivan svijet	<ul style="list-style-type: none">• Kada se promijeni iz SPI u STD• Liječenje spolno prenosivih bolesti• Pregovaračke vještine u korištenju metoda prevencije• Dinamično: hoću, neću...• Komunikacijske vještine nakon infekcije• Dinamično: Ako iznenada...• Zatvaranje

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktivnosti

1. Aktivnost: klupko

Vježba: Trener izgovara svoje ime i ono što očekuje od ove vježbe, dok vezuje klupko vune na jednom od svojih kažiprsta. Ne ispuštajući ga, on ili ona baca klupko drugoj osobi koja će učiniti isto, a ta osoba drugoj, i tako dalje, sve dok cijela grupa ne progovori i ne bude ujedinjena nekom vrstom mreže. On ili ona pita kakav je bio rezultat i vrši neke izmjene tako što izbacuje neke ljude iz mreže, prisiljavajući ostale da se premjeste. Ta se mreža zatim uspoređuje s pitanjem odnosa, seksualnih odnosa i spolno prenosivih bolesti.

Aktivnost 2: Razmišljanje

Vježba: Sudionici se pitaju o različitim erotskim praksama s kojima su upoznati dok ih volonter zapisuje na ploču. Dodat ćemo druge koji se još nisu pojavili. Nećemo ih brisati jer nakon što pogledamo točku o rizicima, cijela grupa će svaku vježbu morati staviti u boju semafora koju smatramo prikladnom.

Aktivnost 3: Prave istine/lažne laži

Vježba: Utvrđujemo dva područja: ono koje odgovara pravim istinama i ono koje odgovara lažljivim lažima. Cijela grupa će biti izvan ovih prostora, a za svaku našu izjavu neka idu kod jednog ili drugog kako im odgovara. Mi ćemo im dati točan odgovor. Neki primjeri izjava su: "prvi put kada imate spolni odnos nema rizika od trudnoće ili spolno prenosivih bolesti", "homoseksualne osobe su najviše izložene riziku od spolno prenosivih bolesti", "Mogu to kontrolirati testiranjem" "Vjerujem svom partneru, pa ne trebamo koristiti kondom da bismo to spriječili" "Ako koristim javni WC koji je koristila HIV pozitivna osoba, vjerojatno ću se zaraziti" "Da je moj partner imao SPI, rekao bi mi".. ..

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktivnost 4: Interaktivni svijet

Vježba: Podijelite sudionike u 5 grupa. Svakoj skupini dodijelite šifru u boji koja označava postojanje ili nepostojanje spolno prenosivih bolesti (zelena skupina trebala bi biti najveća), ali ne bi trebali znati što koja šifra znači. Zeleno: zdravo. Ružičasta: klamidija. Bijelo: genitalni herpes. Narančasta: sifilis. Plavo: HIV. Svaki će sudionik biti zamoljen da napiše svoje ime i pet identifikacijskih karakteristika na posjetnicu i pričvrsti je na svoja prsa kopčom. Trebali bi hodati po učionici čitajući posjetnice kolega iz razreda, birajući četiri osobe koje im se sviđaju po njihovim karakteristikama. Nakon odabira, trebali bi pitati žele li zamijeniti kartice. Treba ih čuvati redoslijedom kojim su primljeni (nije ih potrebno sve mijenjati). Moramo inzistirati na tome da se ne radi o dobivanju karte svake boje, već o razmjeni karata prema osobnim karakteristikama i našoj želji da se međusobno povezujemo. Također bi trebali pratiti redoslijed kojim su kartice postavljene, jer će to pokazati vrijeme prijenosa SPI i kako se infekcija širi. Vodit ćemo raspravu da razmišljamo o tome da se često izbor ljudi s kojima imamo seks temelji na onome što promatramo, na onome što nam se sviđa na prvi pogled i na onome što želimo da drugi vide o nama.

Aktivnost 5: Postavljanje različitih metoda prevencije

Vježba: Grupu ćemo podijeliti u nekoliko malih skupina i dati im kalup za penis, kalup za vulvu i kalup za vulvu. Nakon objašnjenja svake metode, njezinih prednosti i načina korištenja, osigurati ćemo vam naprstke (kondome za prste), lateks barijere, penilne i vaginalne kondome i vrećice s lubrikantom.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktivnost 6: Želim, ne želim...

Vježba: Podijelite grupu u četiri tima. Oni bi trebali napisati na flipchart razloge koji se temelje na ovoj shemi za svaku grupu:

- H1: Muškarci koji to žele koristiti
- H2: Muškarci koji to ne žele koristiti
- M1: Žene koje ga žele koristiti
- M2: Žene koje ga ne žele koristiti

Nakon što se to učini, od malih grupa će se tražiti da personaliziraju i argumentiraju svoje razloge u pregovorima s dvije varijante:

- 1.) H1-M2
- 2.) H2-M1

Ovi argumenti za i protiv mogu se predstaviti grupi ili dramatizirati kroz igranje uloga, rekreirajući različite situacije pregovora o sigurnom seksu. Neki prijedlozi za raspravu: Kako se ovaj oblik pregovora odvija u stvarnom životu? Koje su posljedice pregovora koji ne prođu dobro? Koji su drugi aspekti ljudi prisutni u ovakvim pregovorima? Kada je najbolje vrijeme za pregovore? Tijekom vježbe pregovaranja dobro je obratiti pozornost na argumente za neupotrebu kondoma i razmisliti kako bi se oni mogli pretvoriti u da.

Aktivnost 7: A ako iznenada...

Vježba: Svaka osoba u grupi dobije karticu i zamoli je da na nju napiše riječ koja po njihovom mišljenju najbolje definira kako naše društvo reagira na ljude koji žive s HIV-om ili AIDS-om. Kako budu zapisani, bit će smješteni u kutiju. Trener će ih pomiješati i podijeliti svakoj osobi da uzme po jedan i pročita ga, a zatim ga zakači na vidljivo mjesto. Od njih će se tražiti da zamisle da su zaražene HIV-om i da se kreću po prostoriji. Kada naiđu na drugu osobu, trebaju izraziti licem i tijelom reakciju koja je ispisana na kartici koju ta osoba nosi. Razmišljamo o pitanju: Kako ste se osjećali? Kako bi se ti osjećao?

Rezultati

1. Aktivnost: klupko.

Rezultati koje treba postići: Predstavljanje sebe, probijanje leda i osjećaj pripadnosti ovoj skupini. Shvaćanje da postoji veća veza nego što se čini na prvi pogled, a isto vrijedi i za temu koju ćemo ovih dana obraditi o erotskim praksama, rizicima i spolno prenosivim infekcijama. Shvaćanje da ono što jedna osoba odluči i učini utječe na ostatak grupe (bilo par ili grupa prijatelja).

Aktivnost 2: Razmišljanje.

Rezultati: probijanje leda, poboljšanje slušanja s poštovanjem, prenošenje znanja koje posjeduju. Postati svjestan raznolikosti erotskih praksi koje postoje i smanjiti pretjerano naglašavanje penetrativnih praksi.

Aktivnost 3: Prave istine/lažne laži

Rezultati: Prenosjenje znanja i uvjerenja koja imaju o SPI. Suprotstavljanje stvarnim informacijama, koje se ne poklapaju s mnogim mitovima i tvrdnjama u medijima. Rad na pritisku vršnjaka i shvaćanje da pokolebani idejama ili namjerama drugih mladih ljudi ne slušaju svoja prava uvjerenja i namjere te da ih to često može dovesti do donošenja loše odluke.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktivnost 4: Interaktivni svijet

Rezultati: Razmišljanje o odnosu između izgleda svake osobe i osjećaja koje imamo prema njima s obzirom na to da li boluju od spolno prenosivih bolesti koje bi nam mogle prenijeti. Shvaćajući da se često izbor ljudi s kojima ćemo imati seks temelji na onome što promatramo, što nam se sviđa na prvi pogled i što želimo da drugi vide od nas. Razumijevanje mehanizma prijenosa infekcije i kako je to nešto što je izvan naše kontrole i percepcije, te uvidjeti kako je vjerojatno da ću se, imajući jedan spolni odnos bez zaštitne barijere, zaraziti SPI ili je prenijeti na drugu osobu.

Aktivnost 5: Postavljanje različitih metoda prevencije

Rezultati: Poznavanje načina na koji se različite metode trebaju koristiti da bi se stvarno pomoglo u sprječavanju SPI, njihove prednosti i najčešćih pogrešaka koje se mogu učiniti. Uklanjanje uobičajenog straha i neugodnosti prvih nekoliko puta vježbanjem stavljanja.

Aktivnost 6: Želim, ne želim...

Rezultati: Razumijevanje argumenata za i protiv upotrebe metoda barijere, kao što su kondomi ili oralne barijere od lateksa. Razmišljanje o tome zašto ne želite koristiti kondome, suprotstavljajući se pozitivnim aspektima korištenja kondoma. Stjecanje alata za pregovaranje o njihovoj upotrebi i mogućnost da se osjećaju opušteno čak i ako je njihova odluka drugačija od odluke druge osobe ili njihove vlastite grupe prijatelja. Razumijevanje da kada kažete ili dobijete "Ne", to nije Ne za vas, već "Ne, ne tako; bolje s kondomom jer će to onda biti sigurna praksa, bez rizika, pa ćemo uživati više".

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktivnost 7: A ako iznenada

Rezultati: Suosjećanje s ljudima koji trpe neku vrstu diskriminacije zbog spolno prenosive bolesti i razumijevanje da je to nešto što se može dogoditi mnogima ako ne koristimo metode barijere. Promicanje svijesti o negativnoj društvenoj procjeni koju dobivaju mnoge osobe sa spolno prenosivim bolestima, posebno one koje su HIV pozitivne ili imaju AIDS, i jačanje činjenice da nema razloga za opravdavanje ove diskriminacije.

Inovacija

Sljedeće aspekte smatramo inovativnima

1

Prvo, a kao što smo već naveli u odjeljku Sadržaj, prva sesija razlikuje se od uobičajenih sesija o ovoj temi. Dakle, bježanje od tipične prevencije kroz strah i zabrane. Zbog toga se ne postižu očekivani rezultati, već mlada populacija ne vjeruje u informacije trenerskog tima, osjećajući se nedodirljivom pred SPI infekcijom. Osim toga, postoji stav zatvorenosti i odbijanja samih seansi. Iz tog razloga, posvećeni smo započeti raspravom, naglašavajući pozitivne aspekte seksualnosti, različite erotske prakse koje svaka osoba odlučuje provoditi u bilo kojem trenutku te važnost komunikacije i pregovaranja unutar para. Od ove točke nadalje, u prihvatljivijoj i opuštenijoj atmosferi, možemo razgovarati o mogućim rizicima u skladu s praksama kako bismo dublje proučili ostatak sadržaja.

2

Drugo, naš projekt ima aktivnu i participativnu metodologiju, u kojoj će se u svakoj sesiji provoditi drugačija grupna dinamika, koja je povezana s točkama koje se u njoj obrađuju. Iako radimo prema konceptualnim i proceduralnim ciljevima, u ovom projektu ćemo veliki naglasak staviti na ciljeve stava. A snažan element za njihovo postizanje je grupna dinamika predstavljena u točki 6.

3

Treće, au vezi s aktivnošću 5, razgovarat ćemo, a vi ćete vidjeti i dodirnuti, osim kondoma za penis, vaginalne kondome, oralne lateks barijere i kondome za prste. Time se proširuje repertoar zaštitnih metoda, te daje glas različitim erotskim praksama, koje ne uključuju nužno prodiranje penisa u vaginu ili anus. S jedne strane, govorimo o drugim načinima uživanja u intimnosti s drugim ljudima, umanjujući pretjeranu težinu koja se pridaje ovoj praksi koitalnog odnosa u društvu. A s druge strane, dajemo vidljivost različitosti, jer postoje ljudi koji nikada neće uvesti snošaj u svoje seksualne susrete, bilo zbog svoje seksualne orijentacije ili preferencija.

Udarac

Skupina utjecaja vrlo je široka jer će ovaj projekt pružiti informacije i alate stručnjacima koji rade s mladima od 13 do 17 godina u različitim centrima koje detaljno opisujemo: školama, srednjim školama (srednje škole, strukovno osposobljavanje, matura), centri za mlade, obrazovne škole za slobodno vrijeme, kampovi i kampovi, biblioteke igračaka, udruge roditelja i obitelji, centri za psihologiju i seksologiju...

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2 Obrazovanje o prihvaćanju i seksualnoj raznolikosti

Ciljevi

▶ Opći i specifični ciljevi

- Upoznavanje s vrstama manipulacija i nasilnog ponašanja mladima od 13-15 godina
- Implementacija digitalnih alata kao dio procesa učenja mladih
- Promicanje zdravih stavova mladih među vršnjacima

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj

1. Mladi se okupljaju u prostoriji s flipchartom (stolice stoje u obliku kruga kako bi se stvorila atmosfera)
2. Na flipchartu zapisujemo riječ zlostavljanje i manipulacija
3. Pitamo sudionike koje vrste zlostavljanja i manipulacija poznaju - 10 minuta
4. Izdvajamo vrste zlostavljanja: fizičko, seksualno, ekonomsko, psihičko - 10 minuta
5. Mladi su podijeljeni u 4 mini-grupe i pokušavaju analizirati i razmišljati o zlostavljanju i njegovim posljedicama, vrstama, žrtvama i tlačiteljima, također razmišljaju o situacijama koje bi im se mogle dogoditi - 20 minuta
6. Mladi imaju kratke prezentacije o vrstama zlostavljanja svake vrste na mini-flipchartu 15 minuta
7. Nakon toga imamo kratak sažetak vrsta manipulacija s mladima, oni dijele primjere koje znaju, razmišljamo s kojim se vrstama zlostavljanja susrećemo uglavnom unutar veza 5 minuta
8. Od sudionika se traži da naprave TIK-TOK video zapise o vrstama manipulacija. Dijele se u radne mini-grupe prema ulogama: imamo redatelja, pisce scenarija, glumce, plesače, tehničku podršku, promotivnu podršku - 10 minuta
9. Sudionici osmišljavaju 3 verzije raznih edukativnih TIK-TOK videa koji će istaknuti temu - 20 minuta
10. Sudionici imaju 30 minuta za igru, snimanje i izdavanje 3 TIK-TOK ideje koje bi promovirale znanje o vrstama zlostavljanja kako bi se one spriječile.

Sudionici predstavljaju svoje video zapise i počinju ih promovirati i dijeliti među vršnjacima i na društvenim mrežama škole

Aktivnosti

Tijekom nastavnog modula organiziramo prezentaciju, polaznici rade u mini-grupama, izrađuju i video zapise

Rezultati

Unutar 120 minuta treninga polaznici uče o vrstama zlostavljanja, postaju ambasadori i promicatelji tog znanja

Inovacija

Inovativni aspekt ovog nastavnog modula je činjenica da su polaznici naučili o vrstama manipulacija i preuzeli vlasništvo nad promicanjem i širenjem tog znanja uz pomoć digitalnih alata. Mladi postaju aktivniji i preuzimaju inicijativu

Udarac

Očekivani učinak aktivnosti:

Mladi se upoznaju s vrstama zlostavljanja koje ih mogu razlikovati, razumiju elemente i mogu spriječiti nasilna ponašanja prema njima.

Mladi su razvijali vještine samoprezentacije i rada u timu

Mladi uče alate za promociju i širenje informacija

Mladi postaju bolji korisnici digitalnih alata i mogu ih koristiti u obrazovne svrhe

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3 Obrazovanje za tretman seksa u tehnologiji

Ciljevi

- 1. Upoznajte se s konceptom sextinga i prepoznajte opasnosti koje on sa sobom nosi.**
- 2. Prepoznajte pojam dotjerivanja i njegovo značenje.**
- 3. Poznavati različite oblike internetskog zlostavljanja.**
- 4. Poznavati načine postupanja u slučaju seksualnog nasilja na internetu i seksualnog internetskog nasilja.**

Sadržaj

Što se tiče sadržaja, razviti ćemo ih u 4 bloka, vezano uz postavljene ciljeve

► **1-Od sextinga do sextinga:**

U ovom bloku kroz aktivnosti koje ćemo provoditi pokušat ćemo objasniti opasnosti dijeljenja fotografija seksualnog sadržaja, od trenutka kada ih podijelite one gube svoju privatnost i to može biti oružje koje može koristiti vaš partner da vas ucjenjuju, kontroliraju ili vam jednostavno daju prijetiti.

► **2-Što je dotjerivanje?**

Grooming i, u svojoj digitalnoj evoluciji, online grooming (uznemiravanje i seksualno zlostavljanje na mreži) kriminalni su oblici uznemiravanja koji uključuju odraslu osobu koja dolazi u kontakt s djetetom ili adolescentom kako bi postupno zadobila njihovo povjerenje i zatim se uključila u seksualnu aktivnost.

Ova praksa ima različite razine interakcije i opasnosti: od razgovora o seksu i dobivanja intimnog materijala do seksualnog odnosa.

To je proces u kojem se stvara veza povjerenja između žrtve i nasilnika. Time se pokušava malo po malo izolirati maloljetnika, a to se postiže odvajanjem od njegove mreže podrške (obitelj, učitelji, prijatelji itd.) i stvaranjem atmosfere tajnovitosti i intimnosti.

U slučaju online groominga, zlostavljač šalje, putem tehnoloških sredstava, seksualni materijal mladiću ili djevojci. Osim toga, najčešće se pretvara da je maloljetnik i prilagođava jezik dobi žrtve. To je nasilje koje je jednako stvarno kao i fizičko nasilje, ali od kojeg ne možete pobjeći.

► 3-Različiti oblici cyberbullyinga

Cyberbullying se smatra oblikom ili metodom nasilja koja je postala jedna od glavnih opasnosti među populacijom mladih.

Fraping: to je vrsta cyberbullyinga u kojoj napadač preuzima kontrolu nad našim društvenim mrežama, predstavljajući se kao mi i objavljujući neprikladan sadržaj.

Cyberstalking ili cyberstalking: jedna od dosad najzastupljenijih vrsta cyberbullyinga ili cyberharassmenta na društvenim mrežama. Sastoji se od toga kada agresor "kontrolira" sve korake koje žrtva poduzima na svojim društvenim mrežama. Žrtva se može osjećati "sputano" i iznuđeno. Neke društvene platforme bacile su se na posao u borbi protiv ove vrste internetskog nasilja. To je slučaj Instagrama u kojem se interakcije drugih korisnika više ne mogu kontrolirati na "lak" način.

Rodno cyber nasilje: kontrola, napadi, uznemiravanje, izlaganje... Sve zbog roda. Napadači iz rodnih razloga također iskorištavaju kretanje žrtve u mreži kako bi pojačali uznemiravanje nad njom.

Vrsta cyberbullyinga isključivanjem: druga vrsta bullyinga koja se proširila na Internet je bullying putem isključivanja. U učionicama smo to pronašli kada dijete ili maloljetnik nisu bili pozvani na društvene radnje drugih. U mreži postaje isto, ali ekstrapolirano na WhatsApp grupe, video pozive ili grupne online igre. Može se dogoditi i na radnoj razini u svijetu odraslih, kada se stvaraju grupe i namjerno se isključuje jedan od partnera.

Cyberbullying putem obavijesti: ovo je još jedna vrsta cyberbullyinga koja se povećala zbog široke upotrebe društvenih mreža i interneta općenito. Napadači su u ovom slučaju posvećeni uključivanju žrtvinog telefonskog broja ili kontakt e-pošte na različitim platformama.

► 4-Što učiniti ako ste žrtva online seksualnog nasilja?

Nemojte dijeliti svoje osobne podatke.

- Ako ste uznemiravani, čuvajte dokaze o uznemiravanju.
- Bolje je ne pristajati na provokacije, ignorirati ih.
- Ako dobijete ozbiljne prijetnje, nemojte šutjeti, tražite pomoć. ...
- Nemojte biti suučesnik cyberbull-a

Aktivnosti

Aktivnosti će biti povezane s predloženim ciljevima i sadržajima, tako da imamo:

Aktivnost 1	Aktivnost 2
<p>Napravite strip za sve učenike, kroz Pitxon program koji vam omogućuje da stvorite lik, uprizorite ga u stripu i podijelite ga, mi ćemo to učiniti u parovima dječaka i djevojčica kako bi nakon dijeljenja mogli razmisliti o značenju situacije sextinga i razgovarati o dva stripovi.</p>	<p>Napravite kolaž s fotografijama i sloganima koji vizualno predstavljaju slučajeve njegovanja kako biste ih kasnije pretočili u digitalni kolaž koji se objavljuje kao zid srama pomoću Canva dizajnirati ga i Padlet podijeliti ga.</p>
Aktivnost 3	Aktivnost 4
<p>Kroz Rolle Play predstavite različite oblike cyberbullyinga koji postoje, a zatim održite okrugli stol na kojem ćete izložiti kako su se osjećale žrtve i kako su se osjećali agresori.</p>	<p>Snimite podcast u kojem su prikupljena mišljenja stručnjaka koji preporučuju kako se spriječiti da ne postanete žrtva seksualnog uznemiravanja na internetu i što učiniti ako se osjećate žrtvom.</p>

Konačno, učenici će moći ispričati priče koje su proživjeli, a vezane uz seksualno uznemiravanje na internetu i mi ćemo iskriviti glas, kroz novi podcast, u kojem će učenici moći slušati iskustva svojih kolega, kroz totalno anonimnost

Rezultati

Pristup sveobuhvatnom seksualnom obrazovanju temeljen na pravima nastoji opremiti mlade ljude znanjem, vještinama, stavovima i vrijednostima koje su im potrebne da bi odredili i uživali u svojoj seksualnosti fizički i emocionalno, na individualnoj razini i u svojim odnosima.

Konkretno, ovaj modul ima za cilj osvijestiti mlade ljude o njihovim pravima i dužnostima u području tehnologije i međuljudskih odnosa s poštovanja i empatije.

Što se tiče aktivnosti, **aktivnost 1** namijenjena je mladima za kreativno razmišljanje o sextingu; **aktivnost 2** namijenjena je mladima za razmišljanje o slučajevima groominga i njihovim posljedicama; **aktivnost 3** namijenjena je mladima da u kontroliranom okruženju iskuse internetsko zlostavljanje i promišljaju o iskustvu sa sebi ravnima; i na kraju, **aktivnost 4** namijenjena je mladima kako bi upoznali mišljenja stručnjaka o seksualnom uznemiravanju na internetu i kako ga spriječiti.

Inovacija

Inovativni aspekti aktivnosti su u tome što su dio nastave temeljene na aktivnim metodologijama, nastave usmjerene na učenika.

Kognitivna psihologija dosljedno pokazuje da je jedna od najvažnijih struktura pamćenja njegova asocijativna struktura. Znanje je strukturirano u mrežama povezanih koncepata koje se nazivaju semantičke mreže. Nove informacije povezuju se s postojećom mrežom. Ovisno o tome kako je ta veza uspostavljena, nove informacije se mogu ili ne moraju koristiti za rješavanje problema ili prepoznavanje situacija **(Glaser 1991)**. To podrazumijeva poimanje učenja kao procesa, a ne samo kao primanja i akumulacije informacija.

Drugi element koji podupire korištenje metodologija aktivnog poučavanja jest da samousmjereno učenje, to jest razvoj metakognitivnih vještina, promiče bolje i bolje učenje. Radi se o promicanju vještina koje omogućuju učeniku da procijeni težinu problema, otkrije jesu li razumjeli tekst, znaju kada upotrijebiti alternativne strategije za razumijevanje dokumentacije i znaju kako procijeniti svoj napredak u stjecanju znanja **(Bunning et al. 1995)**. Tijekom samostalnog učenja učenici rade u timovima, neprestano raspravljaju, svađaju se i evaluiraju ono što uče. Aktivne metodologije koriste strategije za podršku ovom procesu.

Konačno, ove metodologije naglašavaju da se podučavanje mora odvijati u kontekstu problema stvarnog svijeta ili profesionalne prakse. Moraju se prikazati situacije koje su što bliže profesionalnom kontekstu u kojem će se student razvijati u budućnosti. Kontekstualizacija nastave promiče pozitivan stav učenika prema učenju i njihovu motivaciju koja je neophodna za učenje s razumijevanjem. Također omogućuje učeniku da se suoči sa stvarnim problemima, s razinom težine i složenosti poput onih u stvarnom životu.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Udarac

Konkretan učinak koji se očekuje ovim aktivnostima je da mladi koji ih provode razviju kritičku svijest o svojim pravima i dužnostima u području društvenih mreža i osobnih odnosa.

Glavni cilj je da upoznaju rizike, strategije prevencije, načine postupanja ako su žrtve ili svjedoci te iznad svega da razviju potrebnu empatiju kako bi izbjegli sudjelovanje u cyberbullyingu ili sličnim procesima.

U odnosu na edukatore, trenere i promatrače, oni će imati koristi od alata za edukaciju učenika ili sportaša. Imati banku resursa već pripremljenu za rad na ovim pitanjima može im biti od velike pomoći.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4 Afektivno-seksualni odgoj za prevenciju seksističkog nasilja

Ciljevi

U posljednjih nekoliko desetljeća sve se češće susrećemo s različitim oblicima nasilja. Ono što zastrašuje je porast nasilja u kojem svatko može postati žrtva. Zlostavljanje je oblik agresivnog ponašanja; dio rizičnih ponašanja i karakterizira ga namjera ozljeđivanja druge osobe. Suvremena istraživanja pokazuju sve veću učestalost nasilnog ponašanja među djecom i mladima, u odnosima i društvu općenito. Trebali bismo prihvatiti perspektivu svijeta kao svijeta zajedništva, tolerancije, multikulturalizma i dijaloga. Zemlje koje to poštuju imaju bolji prosperitet i razvoj. Zato je kontinuirano učenje i vježbanje životnih vještina uz pomoć modula Afektivno-seksualni odgoj za prevenciju seksističkog nasilja iznimno važno u svim školama.

Afektivno-seksualni odgoj je pristup odgoju koji se fokusira na razvijanje pozitivnog stava prema seksualnosti i emocijama. Cilj ove edukacije je pružiti studentima informacije o ljudskom tijelu, reproduktivnom zdravlju, seksualnosti i odnosima u prevenciji seksualnog nasilja. Ovakvim pristupom učenici trebaju razviti sposobnost prepoznavanja i poštivanja vlastitih i tuđih granica, razumijevanja važnosti pristanka i konsenzusa u seksualnim odnosima te prepoznavanja nasilja i zlostavljanja. Takvo obrazovanje igra važnu ulogu u prevenciji seksističkog nasilja jer pomaže učenicima da bolje razumiju kako negativni stereotipi o rodu i seksualnosti doprinose nasilju. Također, ovakav pristup edukaciji može pomoći učenicima da prepoznaju i razumiju društvene norme koje podržavaju seksualno zlostavljanje te stvaraju pozitivne i kvalitetne odnose sa svojim partnerima.

Mlade se potiče da razvijaju empatiju i poštovanje prema drugim ljudima te da jačaju svoje komunikacijske vještine i vještine razumijevanja u ljubavnim vezama. Može se provoditi u različitim okruženjima, uključujući škole, zajednice i obitelji, a obično uključuje učenje o reproduktivnom zdravlju, prevenciji spolno prenosivih bolesti, rodnoj ravnopravnosti, LGBTIQ pravima i prevenciji seksualnog nasilja.

Najnovija istraživanja pokazuju da je nasilje u ljubavnim vezama među mladima i dalje veliki problem. Prema istraživanju Nacionalnog centra za nasilje u obitelji, gotovo 1,5 milijuna srednjoškolaca u SAD-u doživjelo je nasilje u spojevima u prošloj 2022. godini. Ovo istraživanje također pokazuje da je nasilje u vezama među mladima češće među djevojkama nego među mladićima. Istraživanje također pokazuje da je nasilje na internetu, uključujući slanje uvredljivih poruka i objavljivanje uvredljivog sadržaja na društvenim mrežama, sve češće među mladima u vezama. To može imati dugoročne posljedice na mentalno zdravlje i samopoštovanje mladih ljudi. Važno je osvijestiti mlade što je kvalitetna veza, a što nasilje u vezi. Također je važno educirati mlade ljude o tome kako prepoznati i reagirati na nasilje u vezi i osigurati im pristup sigurnim mjestima i uslugama ako im je potrebna pomoć.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

IU Republici Hrvatskoj postoje istraživanja koja ukazuju na visoku razinu nasilja u adolescentskim vezama. Prema istraživanju provedenom tijekom školske godine 2016./2017. u pet županija, 15,9% adolescenata u vezi doživjelo je neki oblik nasilja u vezi, a najčešći oblik nasilja bilo je emocionalno nasilje. Istraživanje je pokazalo da su djevojke češće žrtve nasilja u vezi nego mladići:

- 88% djevojaka i 64% mladića smatra da je nasilje u vezama ozbiljan problem (CESI, 2007.)
- 90% djevojaka i 53% muškaraca sa socijalno neprilagođenim ponašanjem smatra da je to istina
- 78% učenika izjavljuje da u njihovim školama ne postoje programi i aktivnosti koji se bave prevencijom nasilja u adolescentskim vezama (CESI, 2007.)
- 77% djevojčica i 84% dječaka socijalno neprilagođenog ponašanja navodi da takav program ne postoji u njihovoj ustanovi.
- Cilj ovog modula je pružiti mladima priliku za raspravu o karakteristikama kvalitetnih i nekvalitetnih veza, te opisati i argumentirati rizična ponašanja na internetu iu osobnim ljubavnim vezama. Naglasak je na pozitivnim stranama veze i na tome što iz te veze mogu dobiti te kako pomoći prijatelju.

Naziv radionice:

1. Kvalitetni odnosi
2. Nasilno ponašanje u ljubavnim vezama (mit ili stvarnost?)
3. Online nasilje u vezama
4. djeluj!

Na prvoj pedagoškoj radionici učenike treba pripremiti za ostale aktivnosti. Učenici će postaviti stolice u krug, a odgajatelj će također sjesti u krug i pokušati dobiti odgovore na pitanja: Što mislite, zašto sjedimo ovako? Ima li netko iskustva s ovakvim načinom rada? Možete li nas opisati? Kako se zove?

Nadalje, odgajatelj treba odrediti komunikacijska pravila ponašanja na radionicama s učenicima. (npr. dok jedan govori drugi šuti, dignemo ruku ako želimo nešto reći, ako ne želimo sudjelovati kažemo dalje itd.) (10 min.)

1. Radionica: Kvalitetni odnosi

Uvod

Da bi mogli razvijati pozitivne i zdrave odnose, mladi moraju prepoznati kada je odnos kvalitetan, a kada nije. Problemi mogu početi s nečim naizgled bezazlenim i dovesti do nasilja.

Cilj

Poticanje mladih da prepoznaju neke znakove nekvalitetnih odnosa

Ishodi

- Razlikovati karakteristike kvalitetnih odnosa od nekvalitetnih.
- Objasnite važnost kvalitetnih odnosa.
- Opišite stavove, ponašanja i vještine potrebne za stvaranje i održavanje kvalitetnih odnosa.

Cilj

- Set praznih samoljepljivih (post-it) papira
- Dva flipchart papira pod naslovom Kvalitetni i nekvalitetni odnosi.
- samoljepljiva vrpca
- Marker i olovke

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Uvodna aktivnost

Pedagog govori učenicima da se odluče za dvije ideje vodilje koje su im bile ili su sada važne u životu i da ih podijele sa učenikom pored sebe. Nakon toga svatko će predstaviti svoj par koristeći ono što je čuo...

Središnja djelatnost

Postavite dva flipchart papira u razred na određenu udaljenost, tako da se učenici ne guraju oko njih.

Dati upute

Stvaramo prijateljstva i odnose s različitim ljudima, na primjer s profesorima, roditeljima, braćom i sestrama, kolegama iz razreda, dečkima ili djevojkama. Neke naše veze čine nas sretnima i zbog toga se osjećamo dobro. Zbog drugih se osjećamo manje sretnima, osjećamo se nelagodno, čak i loše, pa se pitamo: "Nešto tu nije u redu?" - Stoga se ponekad trebamo odmaknuti i procijeniti naš odnos. Često, kada smo u vezi, ne možemo prepoznati znakove upozorenja, kao što bismo mogli kada promatramo vezu našeg dečka ili djevojke.

Podijelite sudionike u grupe od pet i svakoj grupi dajte 10 praznih samoljepivih ceduljica. Unutar grupe sudionici se trebaju dogovoriti što će napisati na njima. Na pet papirića treba napisati pet ponašanja u kvalitetnoj vezi i pet ponašanja u nekvalitetnoj vezi. Nakon pet minuta svaka grupa lijepi papiriće na flipchart papir kvalitetnih odnosa i odnosa loše kvalitete.

Nakon što su svi papirići zalijepljeni na flipchart papir, pročitajte naglas ponašanja s oba lista i provjerite slažu li se sudionici sa svime i što je na njih ostavilo poseban dojam.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Slijedi rasprava

- Što mislite da je glavna karakteristika kvalitetne veze? Kako izgleda takav odnos? Kako se ljudi u takvoj vezi ponašaju jedni prema drugima?
- Koja je karakteristika nekvalitetnih odnosa? Kako izgleda takav odnos? Kako se ljudi u takvoj vezi ponašaju jedni prema drugima?
- Nekvalitetna veza može se pretvoriti u nasilnu vezu. Koji su znakovi upozorenja? Zašto je osobi teško prepoznati da je u nekvalitetnoj vezi? Zašto ljudi ostaju u takvim vezama? Što može učiniti osoba koja je u nekvalitetnoj vezi?

Završna aktivnost

Zapišite tri stvari koje možete primijeniti u svom životu i u svojim odnosima... (upotrijebite npr. mentalni metar ili na papiru). Nakon rezultata zaključite koje su promjene u ponašanju naznačene.

Evaluacija (primjeri su na kraju radionica)

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2.Radionica: Nasilničko ponašanje u ljubavnim vezama (mit ili stvarnost?)

Uvod u temu:

Mnogi mitovi, raširena uvjerenja, stavovi i zablude povezani su s nasiljem. Ljudi i danas u njih vjeruju i ponašaju se u skladu s njima, tako da su mitovi na neki način jači od činjenica. Sadrže dezinformacije o tome zašto dolazi do nasilja u ljubavnim partnerima, a mnogi od tih mitova rašireni su diljem svijeta. Mitovi mogu biti dodatno opterećenje u situaciji kada se pokušavamo suprotstaviti nasilju. S druge strane, njihovo razumijevanje je neophodno da bi se mogle razviti učinkovite strategije za suzbijanje nasilja u odnosima, na osobnoj i društvenoj razini.

Osim toga, neki su mitovi toliko rašireni da je važno naučiti što učiniti kada se s njima susretnemo. Ako ljudi shvate da je njihovo ponašanje nasilno, mogli bi razmisliti o promjeni ponašanja koje su prije smatrali prihvatljivim i bezopasnim.

Cilj:

Potaknuti raspravu o seksističkim stavovima i uvjerenjima

Ishodi:

- Prepoznajte i napravite razliku između onoga što je mit i što je stvarnost u nasilnim ljubavnim vezama.
- Upravljajte promjenom negativnih stavova o nasilju u ljubavnim vezama.
- Osvijestiti predrasude vezane uz nasilje i primijeniti ponašanje iz činjenica na pozadini mitova.

Priprema

- Radni list
- Jedan samoljepljivi (post-it) papir
- Kutija sa ogledalom

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Uvodna aktivnost

Odgajatelj daje upute polaznicima: "Napiši tri rečenice o sebi!" Jedna rečenica treba biti lažna, a druge dvije rečenice trebaju biti istinite. Nakon toga ustanite, krećite se po sobi, nađite osobu s kojom možete komentirati ono što ste oboje napisali." Trajanje aktivnosti je pet do deset minuta. Nakon deset minuta aktivnost završava i parovi prezentiraju ono što su upravo dogodilo, kako su se osjećali i jesu li pogađali što je istina, a što nije vezano uz osobe s kojima su bili u kontaktu.

Središnja djelatnost

- Prije početka vježbe zalijepite papir sa znakom + (slažem se) na jednu stranu sobe, a znak - (ne slažem se) na suprotnu stranu prostorije.
- Zamolite sudionike da ustanu i pomaknu stvari koje bi mogle ometati slobodno kretanje.
- Objasnite kako ćete sada pročitati tvrdnje koje se odnose na položaj žene u društvu, a one će ih smjestiti u prostor, ovisno o tome koliko se koja od njih slaže s tvrdnjom. Ako se podudaraju, stajati će što bliže znaku + i obrnuto. Oni neodlučni ostaju u sredini, ali bez prava komentara.
- Pročitajte prvu izjavu i pričekajte da se zauzmu stavovi. Netko će objasniti zašto je zauzeo baš tu poziciju. Trebaju uvjeriti ostatak grupe da su u pravu i da im se ostali trebaju pridružiti. Nakon rasprave pozovite one koji žele promijeniti svoje stajalište.
- Pročitajte drugu izjavu i ponovite postupak.
- Kada odgajatelj pročita sve tvrdnje, nastavlja s raspravom u skupini.

Pitanja za raspravu

Kako ste se osjećali tijekom vježbe? Je li bilo teško odlučiti se? Zašto? Je li teško ostati u sredini bez mogućnosti komentiranja? Koliko zapravo slušamo tuđe argumente? Jesu li argumenti temeljeni na činjenicama ili na emocijama bili učinkoviti?

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Naglasiti na kraju

- Mitovi o nasilju u ljubavnim partnerskim vezama za nasilje krive žrtvu ili neki drugi faktor poput alkohola, ljutnje ili mentalnog poremećaja. Kao rezultat toga, mitovi odvrćaju pozornost od onoga što čini zlostavljač, osoba koja je 100% odgovorna za nasilno ponašanje.
- Ako razumijemo mitove i stvarnost nasilja, lakše se možemo usredotočiti na odgovornost osobe koja zlostavlja. Ovaj fokus na odgovornost zlostavljača kritična je točka svake usmjerene akcije zaštite žrtve i stvaranja društva bez tolerancije prema nasilju.
- Napomena za edukatora: Sudionici će svoje mišljenje izraziti na radionici. Nije uvijek lako zauzeti stav i držati ga se. Neki se mogu osjećati usamljeno, a neki ugroženi. Vježba će podići samosvijest o ulozi koju imaju kao članovi društva. Možemo razgovarati i o tome što je moguće poduzeti kako bi se poboljšao položaj mlade ženske populacije.

RADNI LISTIĆ 1

1. Silovatelji su nepoznati manijaci na mračnim ulicama
2. Ponekad je i sama žrtva kriva za seksualno nasilje
3. Žrtve silovanja su obično mlade i privlačne djevojke
4. Zloupotreba alkohola i droga uzroci su nasilja
5. Ljubomora je znak ljubavi
6. Žene su jednako nasilne kao i muškarci
7. Muškarci koji su nasilni tu ne mogu ništa
8. Ako žrtva napusti zlostavljača, nasilje će prestati
9. Kad dvoje izađe na spoj, ne može se reći kako je došlo do silovanja
10. Muškarci ne mogu biti žrtve seksualnog nasilja

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Činjenice

1. Silovatelji su često partneri, prijatelji, rođaci, poznanici ili susjedi. Silovanje se često događa u kući i unaprijed je planirano.
2. Žrtva nikada nije kriva za nasilje, bez obzira kako se odijevala, ponašala ili izlazila noću. Nitko ne želi biti silovan. Odgovornost i krivnja je na počinitelju.
3. Svaka žena može biti žrtva silovanja, bez obzira na izgled, godine ili ponašanje. Seksualno nasilje je čin moći i kontrole i nema nikakve veze sa seksualnom privlačnošću. Silovatelji za žrtve biraju one nad kojima imaju moć.
4. Droga i alkohol nisu uzroci nasilja, jer ono nastaje i kada ti čimbenici nisu prisutni. Društveno je prihvatljivo kriviti alkohol ili droge za nasilno ponašanje.
5. Ljubomora se javlja kada mladić ili djevojka misle da je njihova veza ugrožena od strane treće osobe, bila ona stvarna ili ne. To je pokazatelj nesigurnosti u sebe i partnera. Često je to način kontrole, a ljubomoru ne treba brkati s pokazivanjem ljubavi.
6. Muškarci su češće počinitelji nasilja. I muškarci i žene mogu biti agresivni, ali žene su manje nasilne. Muškarci su skloniji ispoljavanju fizičke agresije i češći su počinitelji teških fizičkih napada.
7. Nasilni muškarci trebaju stručnu pomoć kako bi stekli kontrolu nad svojim ponašanjem. Nasilno ponašanje je neprikladno suočavanje sa stresom, ljutnjom, strahom i frustracijom.
8. Nasilje ne prestaje kada partner ode. Ovaj mit sadrži uvjerenje da žena ima kontrolu nad nasiljem koje trpi, a ako želi da ono prestane, može samo „napustiti“ nasilnika, što podrazumijeva i njezinu odgovornost. Žene nemaju dovoljno podrške u društvu kada žele prekinuti nasilnu vezu.
9. Silovanje je silovanje bez obzira na odnos žrtve i počinitelja. Većina počinitelja poznata je žrtvi. U razdoblju adolescencije u 70% slučajeva počinitelji su partneri ili bivši partneri.
10. Muškarci mogu biti žrtve seksualnog nasilja. Prema posljednjim podacima, jedan od osam muškaraca ima neželjeno iskustvo. U tim slučajevima počinitelji su uglavnom muškarci.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3. Radionica: Online nasilje u ljubavnim vezama

Uvod u temu:

U ovoj radionici definirat ćemo što je seksualno uznemiravanje na internetu (OSU) i raspon ponašanja koje uključuje. Kroz raspravu i interaktivne aktivnosti sudionici će razmišljati o vrstama ponašanja koje su možda primijetili na internetu, istražiti temu pristanka i kako nam on pomaže definirati seksualno uznemiravanje na internetu. Kada se OSU prepozna, mladi ljudi postaju svjesniji kako njihovo ponašanje može utjecati na druge.

Cilj:

Upoznati studente s pojmom internetskog seksualnog uznemiravanja i posljedicama do kojih ono može dovesti

Ishodi

- Definirajte pojam internetskog seksualnog uznemiravanja.
- Prepoznavanje primjera seksualnog uznemiravanja na internetu
- Razumijevanje emocionalnog utjecaja koje seksualno uznemiravanje na internetu može imati na uključene.

Priprema

- Papiri formata A4 i A3
- Flomasteri i široka ljepljiva traka

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Uvodna aktivnost

Kada čujemo riječ online nasilje ili seksualno uznemiravanje na internetu ili društvenim mrežama, koje misli, ideje ili osjećaji padaju na pamet kada čujemo ovaj pojam? Zapisujemo na ploču, a možemo koristiti i neki digitalni alat koji odmah pokazuje rezultate.

U parovima komentirajte što je spolno uznemiravanje i navedite primjere? Provedite aktivnost tri do pet minuta... Provjerite odgovore s učenicima koji žele odgovoriti.

Nakon toga pokažite slajd ili izgovorite ili pokažite napisano na većem papiru...

Seksualno uznemiravanje na internetu definira se kao neželjeno seksualno ponašanje na bilo kojoj digitalnoj platformi i prepoznato je kao oblik seksualnog nasilja. Uključuje širok raspon ponašanja koja koriste digitalni sadržaj (slike, videozapise, postove, poruke, stranice) i događa se na različitim platformama (privatnim ili javnim). Seksualno uznemiravanje na internetu uključuje:

- neprikladno dijeljenje intimnih slika ili videa
- korištenjem prisile i prijetnje
- seksualizirano vršnjačko nasilje
- neželjena seksualizacija.

Središnja djelatnost

Odgajatelj dijeli učenike u dvije grupe. Stavite traku na sredinu sobe. Na jednu stranu trake stavite papirić na kojem piše uznemiravanje, a na drugu stranu bez uznemiravanja. Učenicima se čitaju primjeri i daje im se mogućnost izbora situacija. Odgajatelj čita situacije, a učenici biraju stranu. Neka netko objasni zašto je stao baš na tu stranu. Pročitajte drugu izjavu i ponovite postupak.

Kada odgajatelj pročita sve tvrdnje, nastavlja s raspravom u skupini.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Pitanja za raspravu:

Kako ste se osjećali tijekom vježbe? Je li bilo teško odlučiti se? Zašto?

RADNI LISTIĆ 2 (Situacije - zabava i flert ili uznemiravanje i nasilje)

1. Nataša se neko vrijeme dopisivala s mladićem koji joj se sviđao. Nadala se da bi njihovo prijateljstvo moglo prerasti u vezu. Mladić ju je tražio fotografije golog tijela, ali kako nije bila sigurna je li to u redu, izbjegla mu je odgovoriti. Uporno ju je tražio takve fotografije, a ona ga je blokirala.
2. Ivan je objavio nekoliko selfieja, a nakon toga dobio je anonimne komentare u kojima je njegovo tijelo opisivao na vrlo seksi način te mu nudio seksualno obojene sugestije.
3. Andrea je rođena kao djevojčica, ali se osjeća kao dječak. Želi da joj se obraćaju s Aidan i da je u školi zovu "on" i "on". Aidan je promijenio ime svog online profila. Nekolicini ljudi se svidjela promjena, a neki su pitali o promjeni u komentarima.
4. Klara je dobila sliku golog muškog spolnog organa. Pošiljatelj je prijatelj prijatelja. Kira pokazuje sliku prijateljici, obje se smiju i ona briše sliku.
5. Majin dečko se ljubio s drugom osobom dok je izlazio s Majom. To ju je jako uznemirilo i počela je dijeliti slike njegovog golog tijela jer ga želi povrijediti.
6. Marijin razrednik već dugo zbija šale na Marijev račun, spominjući da mu se sviđa njihova učiteljica. Napravili su i Instagram račun na kojem su objavili zajedničke fotografije Marija i učiteljice te dodali emotikone koji sugeriraju da je riječ o seksualnim aktivnostima.
7. Jan se viđa s djevojkom koja je dvije godine mlađa od njega. Njegovi prijatelji objavljuju komentare nazivajući ga "pedofilom".
8. Peter je fotografiran kako se pretvara da ljubi jednog od svojih prijatelja. Na tu fotku netko doda srca i pošalje je svima u školi uz komentar da su "odvratne".
9. Netko je napravio lažni profil pod Igorovim imenom i tražio od drugih ljudi da mu šalju golišave fotografije s tog profila. Igor je rekao da to nije učinio, no nitko mu nije vjerovao.
10. Marija je s najboljom prijateljicom opalila selfie. Uz fotografiju dodaje komentar "Volim te kravo xxx".

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

11. Luka objavljuje video kako igra nogomet. Djevojka koja mu se sviđa šalje mu poruku "Dobro izgledaš", a on odgovara "Hvala ti, ali ti si ta koja uvijek dobro izgleda".
12. Damir i Laura tek su počeli biti par. Puno se dopisuju i dosta su koketni u svojim porukama. Damir piše Lauri da mu je "vruće".
13. Netko je u školi snimio video u kojem skupina školskih prijatelja tjera Lanu, a djevojka iz nižeg razreda, da dodiruje Tomove genitalije. Video počinje kružiti oko škole.
14. Emiliji se sviđa njezina prijateljica Lea i misli da Lea osjeća isto, ali nije sigurna. Emilia ne može razgovarati o tome s Leom koji je gleda u oči, ali njoj je lakše u online okruženje. Lea je drago što Emilia želi razgovarati o tome.
15. Školom se širi glasina da je Hrvoje homoseksualac. Ova glasina smeta njega puno. Kako bi prestao s ogovaranjem, u kategoriji "zainteresirani" označava "muškarce" na njegovom profilu. Dijele se snimke zaslona najave, ali malo kasnije glasine Stop.

ODGOVORI

1. Uznemiravanje. Zahtjevi su bili neželjeni i nastavili su se i nakon što Nataša na njih nije odgovorila.
2. Uznemiravanje. Ivan nije pristao primati takve komentare s obzirom na to da niti ne zna tko je osoba koja mu je poslala komentare.
3. Ovisi. Zašto se ljudima sviđa promjena imena? Kakvi su komentari objavljeni? Ako su komentari diskriminirajući ili transfobni (zlonamjerne riječi o promjeni spola), onda se radi o uznemiravanju. Ako je u komentarima izražena podrška, moguće je da se ne radi o uznemiravanju.
4. Ovisi. Čini se da fotografija nije uznemirila Klaru, no fotografija je nepoželjna. No, radi li se o uznemiravanju u slučaju kada ga je pokazala prijatelju bez pristanka pošiljatelja?
5. Uznemiravanje. Maja je fotografije namjerno podijelila kako bi namjerno povrijedila svog bivšeg dečka.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

6. Ovisi. Sviđa li se Mariju šala? Je li i on aktivni sudionik te šale? Ako on se osjeća neugodno ili posramljeno zbog šale, to je uznemiravanje.
7. Uznemiravanje. Izraz "pedofil" je riječ s vrlo jakim negativnim značenjem i u ovaj slučaj je korišten da se posrami Jan zbog njegove veze s mlađom djevojkom.
8. Uznemiravanje. Jezik koji se koristi je vrlo negativan i homofobičan (jezik koji pokazuje neprihvatanje osoba homoseksualne orijentacije).
9. Uznemiravanje. Igor nije pristao na otvaranje lažnog računa na svoje ime, i taj ga je čin osramotio.
10. To nije uznemiravanje. Iz konteksta se može zaključiti da spolna konotacija korišteno je u prijateljskom tonu.
11. Nije uznemiravanje. Komentari su dio razgovora u kojem postoji međusobno poštovanje izraženi i nisu nepoželjni.
12. Nije uznemiravanje. Komentari su dio razgovora u kojem postoji međusobno poštovanje izraženi i nisu nepoželjni.
13. Uznemiravanje. Lana je bila prisiljena dirati Toma i nije pristala na snimanje videa podijeljeno.
14. Nije uznemiravanje. Komentari su dio razgovora u kojem se izražava i jedno i drugo čin moći i kontrole i nema nikakve veze sa seksualnom privlačnošću. Silovatelji biraju kao žrtve oni nad kojima imaju vlast.
15. Uznemiravanje. Hrvoje je uzrujan zbog glasina i oni su nepoželjni. Nije dao njegov pristanak da se snimke zaslona dijele

Napomena odgajatelju

Tijekom radionice sudionici mogu stvarati pretpostavke na temelju stereotipa. Važno ih je podržati u procesu propitivanja takvih pozicija i pogleda. Sudionici mogu imati nesvjesna uvjerenja koja podupiru percepciju okrivljavanja ili posramljivanja žrtve, posebno kada se bave primjerima koji uključuju ženske osobe u slučajevima seksualnog uznemiravanja na internetu.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Završna aktivnost

Trgovina značajkama. Svaki od sudionika kaže jednu značajku koju bi želio prodati i jednu koju želi kupiti. Aktivnost se provodi u krugu.

Napomena za odgajatelje

Ova radionica može biti prvi put da mladi kroz raspravu osvijeste da postoje rodne uloge i očekivanja. Važno je podržati ih u razumijevanju kako društvo može utjecati na osobne stavove i očekivanja. Okrivljavanje žrtve događa se kada drugi krive žrtvu za ono što im se dogodilo. Žrtve također mogu kriviti sebe za ono što im se dogodilo. Objasnite učenicima zašto se to događa.

- Društvene norme – mladi mogu čuti o uznemiravanju preko profila ili slučajevima zlostavljanja preko medija ili u lokalnoj zajednici da govore o nekim slučajevima. Primjer – vijest se može odnositi na žrtvu kao da je kriva jer je bila na tom mjestu u to vrijeme ili zato što je nosila određenu odjeću, a ponašanje onoga koji je počinio nasilje se ne dovodi u pitanje.
- Samozaštita - ljudski mozak teži predvidljivosti. Ako se nekome dogodi nešto neočekivano i loše bez nekog posebnog razloga, ljudi se mogu osjećati ugroženo da bi se nešto slično moglo dogoditi i njima. Optuživanje žrtve stoga može biti i nesvjesna želja da se distanciraju od prijetnje da bi se isto moglo dogoditi i njima.
- Pritisak vršnjaka – mladi ljudi žele biti u grupi sa jakim mladim vršnjacima. Kako bi izbjegli rizik od isključenja iz grupe vršnjaka, mladi se mogu uključiti u okrivljavanje žrtve kako bi pokazali da oni nisu žrtva.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4. Radionica: Djeluj!

Uvod u temu:

Kako bismo zaustavili nasilje u ljubavnim vezama, ako ga primijetimo, potrebno je razmisliti kako intervenirati i primijeniti učinkovite strategije.

Cilj:

Senzibilizirati učenike i osvijestiti ih da, kao promatrači, imamo odgovornost poduzeti neku vrstu akcije i reagirati promjenom stava: "To se mene ne tiče" u "Što ja mogu učiniti?"

Ishodi

- Odaberite specifične tehnike za propitivanje stavova i ponašanja svojih vršnjaka koji ne prihvaćaju nasilje.
- Upravljajte procesom zaustavljanja nasilja u ljubavnim vezama
- Iz uloge promatrača osmislite načine kako pomoći i spriječiti daljnje nasilje

Priprema

- Flipchart papiri
- Flomasteri i ljepljiva traka
- Radni list – Scenarij

Uvodna aktivnost

Sudionici su podijeljeni u grupe prema horoskopskom znaku. U roku od tri do pet minuta trebaju pripremiti demonstraciju nekih karakteristika svog znaka bez riječi. Nakon nekoliko primjera odgajatelj započinje razgovor o tome kako im je bilo i kako su se osjećali.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Središnja djelatnost

Jedan od najboljih načina za prevladavanje strahova koji nas tjeraju da šutimo jest unaprijed imati strategije koje možemo upotrijebiti da interveniramo ako je potrebno. Na taj način ćemo biti spremni djelovati kada bude potrebno.

Odgajateljica dijeli učenike u šest grupa različitog spola i dijeli im šest pripremljenih scenarija u kojima je potrebno intervenirati. Reći će: "Pokušajte se zamisliti u toj situaciji, razgovarajte u grupi, napišite odgovore i što biste vi učinili. Imate deset minuta za to. Nakon toga vratite se u krug. Razgovarat ćemo o strategijama koje ste smislili."

Dok učenici rade u skupinama, odgojitelj im treba pomoći i usmjeravati ih u izradi konkretnih popisa strategija.

Odgajatelj bi se trebao držati ovih strategija kroz koje će voditi učenike:

1. **Tražite pojašnjenje** - Ljudi koji izražavaju stavove nasilne kulture očekuju da se drugi slažu s njima, da se smiju, da im se pridruže. Ako tražimo pojašnjenje, mijenjamo dinamiku i smjer komunikacije.
2. **Dajte žrtvi lice** - Poniženoj osobi vraćamo ljudski oblik. Ako nekoga podsjetimo da se o njegovoj sestri, majci ili djevojci može tako govoriti ili tako postupati, često je dovoljno vidjeti da su žene živa ljudska bića.
3. **Ne optužuj...govori jasno** - Koristimo "ja rečenice..." Umjesto: "Ti si seksist, a ovo je najgluplja stvar koju sam ikada čuo, možemo reći: "Vjerujem da nitko ne zaslužuje biti tretiran ovako."
4. **Koristite humor** – Učinkovito korištenje humora može smanjiti napetosti. Važno je ne sabotirati poruku koju želimo prenijeti.
5. **Bez riječi** - Ovo može biti učinkovita strategija kod mladih, ako to povežemo s primjerom roditelja, koji imaju sposobnost jednostavnim pogledom prenijeti djeci svoje nezadovoljstvo. Riječi nisu potrebne.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

6. **Tražite ljude slične vama** – prema istraživanju, 90% mladića povremeno osjećaju nelagodu zbog načina na koji neki muškarci oko njih govore o djevojkama ili kako liječe ih, ali gotovo nitko od njih ne reagira, jer vjeruju da su oni samo oni kojima je neugodno. Cilj ove strategije je reći drugima da jesu nisu jedini koji se tako osjećaju. Na primjer, možete se obratiti grupi i pitati: "Jesam li ja jedina kojoj je ovo neugodno?".
7. **Pitajte ili ponudite pomoć** - Ako svjedočimo nasilnom incidentu, a sami smo, ne bismo trebali intervenirati. Može se pozvati policija ili pomoć drugih ljudi. Možemo i najaviti da smo prisutni i razgovaramo sa žrtvom. Međutim, treba imati na umu da jest bolje je razgovarati s osobom nakon što incident završi.

Edukator dijeli scenarije i svaka grupa bira jedan:

1. Priča se da je tip kojeg poznaješ spavao s djevojkom bez njezina pristanka. Razgovarate o tome s dvoje svojih najboljih prijatelja. Jedan od njih brani dečka i kaže za djevojku: "Ona je to tražila...Ona spava sa svima...Vidi kako se oblači...". Koji su razlozi da se intervenira, a koji ne da se intervenira u ovoj situaciji? Što bi ti napravio? Što bi rekao? Kako mislite da biste intervenirali?
2. S društvom si. Jedan od prijatelja se sprema otići. Kaže da ne može više ostati jer ga čeka djevojka. Drugi ga počinje zadirkivati: "Koliko si nisko pao? Vrte te oko malog prsta! Zašto mu dopuštaš da te vuče za nos? Jedan od njih je dobacio: "Da me tako kontrolira, slomio bih je!" Koji su razlozi da se intervenira, a koji ne da se intervenira u ovoj situaciji? Što bi ti napravio? Što bi rekao? Kako mislite da biste intervenirali?
- 3.1. Na zabavi ste i dok ste odlazili, vidite tipa kako puca u djevojku koja je pijana i ne može ni hodati. Čini se da nerado ide s njim. Koji su razlozi da se intervenira, a koji ne da se intervenira u ovoj situaciji? Što bi ti napravio? Što bi rekao? Kako mislite da biste intervenirali?
- 4.2. Uđete u kafić i čujete par kako se svađa. Odjednom, muškarac gurne ženu u zid. Nitko od prisutnih ne poduzima ništa. Malo kasnije situacija izmiče kontroli. Muškarac je sve više nasilan prema ženi... Koji su razlozi da se intervenira, a koji ne da se intervenira u ovoj situaciji? Što bi ti napravio? Što bi rekao? Kako mislite da biste intervenirali?

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

5. U kazalištu ste s prijateljem. Činiš se uplakano. Rekla ti je jednom prije toga njezin dečko viče na nju te je psuje, vrijeđa i ponižava. Uvijek želi znati gdje je i s kim. Čini se da ima modrice na ruci. Što su razloge za intervenciju, a koji ne za intervenciju u ovoj situaciji? Što bi ti čini? Što bi rekao? Kako mislite da biste intervenirali?
6. Subota je i vani ste s prijateljima. Vaš prijatelj vidi zgodnu djevojku, komentira je tijelo i maltretira je. Koji su razlozi da se intervenira, a koji ne da se intervenira u ovoj situaciji? Što bi ti napravio? Što bi rekao? Kako misliš da bi intervenirati?

Napomena odgajatelju

Kroz ovu aktivnost nastoji se pomoći mladim ljudima da razviju promišljene načine suočavanja. Uvijek treba imati na umu pozitivnu poruku: prevladati svoje strahove i pronaći način za djelovanje. Isto tako, ne zaboravite da ni na koji način ne potičemo sudionike na rizična ponašanja. Neki se učenici mogu opirati smišljanju strategija jer su navikli ne reagirati. Važno je da zamisle hipotetsku situaciju. Potičemo učenike da se protiv nasilja ne bore nasiljem.

Pobrinite se da svaki učenik ima sljedeće na svom mobitelu:

Kako pomoći prijatelju:

- **PROGOVORITE:** Ako čujete prijatelja kako govori nešto ružno o nekome ili govori o nečemu nasilnom, recite pravu stvar. Za pomoć možete zatražiti i odraslu osobu.
- **UKLJUČITE SE:** Ako se netko loše ponaša prema drugoj osobi, bilo verbalno (npr. vrijeđanje) ili fizički (npr. tučnjava), djelujte kako biste spriječili to što se događa ili pozovite odraslu osobu u pomoć.
- **RAZGOVARAJTE KASNIJE:** Ponekad je najbolje pričekati i razgovarati kasnije, nasamo. Tako bi razgovor bio otvoreniji.
- **RAZGOVARAJTE S ODRASLOM OSOBOM:** Ponekad je najbolje obratiti se učitelju, treneru, članu obitelji koji vam može pomoći.
- **ZATRAŽITE POMOĆ:** Ako je netko u opasnosti, odmah potražite pomoć ili nazovite policiju. Ne pokušavajte intervenirati ako je svađa izvan kontrole.

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Završna aktivnost (Nasilje u ljubavnim vezama mladih – kviz):

Odgajatelj daje instrukcije:

Ovaj kratki kviz mogao bi vam pomoći da razlikujete i znate jeste li žrtva ili zlostavljač u nasilju u ljubavnoj vezi. Odgovorite na pitanja koja im mogu pomoći da razmisle o svojoj trenutnoj vezi.

Jeste li bili zlostavljani? Odgovori na ova pitanja:

- Bojite li se osobe s kojom ste u vezi?
- Bojite li se izraziti svoje neslaganje s njim/njom?
- Ispričavate li se stalno za ponašanje osobe s kojom ste u vezi, pogotovo kada se loše ponaša prema vama?
- Je li te udarao, šutirao, gurao, bacao stvari na tebe?
- Je li vas ikada prisilio na seks kada to niste željeli?
- Gura li vas i odguruje (npr. uza zid) velikom snagom?
- Bojite li se prekinuti vezu jer vam je partner prijetio da će vas povrijediti?
- Suzdržavate li se od viđanja s prijateljima i obitelji zbog ljubomore osobe s kojom ste u vezi?
- Vrijeđa li vas osoba s kojom ste u vezi?
- Zahtijeva li da ostanete kod kuće?
- Viče li na tebe?
- Ljuti li se ako se ne slažete s njim/njom?

Voditelj: "Ako ste na bilo koje od ovih pitanja odgovorili s DA, možda ste u nasilnoj vezi. Možda je vrijeme da potražite pomoć nekoga kome vjerujete ili profesionalnu pomoć."

Evaluacija

Zaključak:

Važno je napomenuti da afektivno-seksualni odgoj nije jednostavno upoznavanje djece i mladih s anatomijom i fiziologijom spolnih organa, već složen proces temeljen na znanstvenim i psihološkim spoznajama o ljudskoj seksualnosti i međuljudskim odnosima.

Evaluacijski listovi

Evaluacijski list 1 (modul 1)

1) Kako mogu spriječiti SPI?

- Seks sa samo jednom osobom
- Korištenje dvaju kondoma u isto vrijeme u slučaju da je jedan pretanak
- Korištenje metode barijere
- Imati spolni odnos koji ne uključuje snošaj ili penetraciju penisa

2) Rizik prijenosa može se procijeniti na temelju:

- Intenzitet prakse, konzumacija tvari i korištenje ili ne korištenje zaštitnih metoda
- Trajanje, vrsta i intenzitet prakse, konzumacija supstanci, osoba s kojom to radite i je li to prvi put ili ne
- Trajanje, intenzitet i vrsta prakse, konzumacija tvari i korištenje ili nekorisćenje metoda zaštite
- Povjerenje koje imate s drugom osobom i vrsta prakse koju provodite

3) SPI su infekcije različite težine koje se prenose fizičkim kontaktom u erotskim vezama, a mogu biti uzrokovane:

- Paraziti, gljivice, bakterije, cjepiva ili virusi
- Paraziti, bakterije ili virusi
- Bakterije, cjepiva, gljivice, paraziti ili virusi
- Paraziti, bakterije, gljivice, protozoe ili virusi

4) Kako mogu biti siguran da osoba s kojom ću imati spolni odnos nema spolno prenosivu bolest koja se može prenijeti na mene?

- Gledajući njegov ili njezin izgled: lijepa boja kože, odsustvo podočnjaka i umora...
- Promatrati ga nekoliko tjedana i vidjeti da je on ili ona zdrava osoba i da za to vrijeme nije imao spolni odnos
- Obaviti liječnički pregled kako bi se isključile spolno prenosive bolesti i ponoviti ga kasnije ako je od zadnjeg spolnog odnosa prošlo manje od šest mjeseci
- S obzirom da mi nije jasno, izbjegavam penetrativne prakse u seksualnom kontaktu, a prakticiramo druge stvari poput oralnog seksa ili trljanja genitalija

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

5) Kada se spolno prenosive bolesti pojave, nazivaju se spolno prenosivim bolestima (STD). Imaju različite simptome ovisno o kojem se radi. Odaberite iz ovog izbora frazu u kojoj se pojavljuje neki simptom koji ne odgovara nijednoj spolno prenosivoj bolesti:

- Bolovi tijekom mokrenja, krvarenje nakon penetracije, abnormalno istjecanje tekućine iz vagine i penisa, oticanje glavića penisa, bradavice na genitalijama ili u ustima...
- Krvarenje nakon penetracije, abnormalno ispuštanje tekućine iz vagine i penisa, oticanje glavića penisa...
- Bol pri mokrenju, nekontrolirano povećanje seksualne želje, oticanje glavića penisa
- Herpes oko bradavica, pad imunološkog sustava

Evaluacijski list 2 (modul 2)

Nakon aktivnosti sudionicima smo postavili sljedeća pitanja:

- Što ste naučili tijekom ovih aktivnosti?
- Jeste li iz svog stvarnog životnog iskustva pronašli neka zlostavljačka ponašanja među svojim vršnjacima, kakva?
- Kako biste reagirali sljedeći put kad primijetite neko zlostavljanje?
- Što možete učiniti kako biste promijenili situaciju među svojim vršnjacima
- Kako biste promovirali zdravo ponašanje?

Pitanja za provjeru znanja sudionika:

1. U kojoj situaciji može doći do seksualnog zlostavljanja

- a) obitelj
- b) Škola
- c) Posao
- d) Ulica
- e) Svi oni

2. Što karakterizira psihičko zlostavljanje?

- a) praćenje društvenih kontakata druge osobe
- b) komentiranje anatomskih dijelova tijela osobe
- c) Krađa
- d) Smanjenje pristupa hrani

3. Jednom je netko komentirao duljinu haljine jedne djevojke. Koja bi bila najprikladnija reakcija?

- a) ignorirati
- b) plakati
- c) objasniti tlačitelju zašto to nije primjeren komentar

4. Što karakterizira seksualno zlostavljanje?

- a) stalna kritika
- b) udaranje
- c) otvoreno kritiziranje tijela i seksualnih preferencija drugih

5. Koja je od vrsta zlorporabe najčešća i najteže dokaziva?

- a) psihičko zlostavljanje
- b) seksualno zlostavljanje
- c) fizičko zlostavljanje

Evaluacijski list 3 (modul 3)

Sexting

Sexting je dijeljenje seksualno eksplicitnog ili sugestivnog sadržaja:

- a. Tekstovi
- b. Fotografije
- c. Video zapisi
- d. Bilo koji od ovih

Jednom poslani tekst, fotografija, e-pošta ili video nikada više ne mogu:

- a. Da ih pregleda bilo tko osim primatelja kojem je namijenjen
- b. Biti vraćen ili poništen
- c. Budite objavljeni na društvenoj mreži
- d. Ništa od toga

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dotjerivanje

Što je online dotjerivanje?

- Kad se netko pretvara da je netko, ne smije stvarati neprikladne odnose
- Gledanje kako napraviti svoju frizuru putem online videa
- Nemate uključene postavke privatnosti
- Prijateljstvo s ljudima na internetu

Cyberbullying

Što učiniti ako ste vi ili netko koga poznajete izloženi internetskom maltretiranju?

- Obrišite poruke
- Neka netko zna
- Zadrži to za sebe
- Upustite se u svađu s tom osobom

Seksualno nasilje na internetu

Što trebate učiniti ako vidite da je netko seksualno uznemiravan?

- Recite učitelju ili drugoj odrasloj osobi kojoj vjerujete
- Ne brini za to. Stalno se događa.
- Gledaj na drugu stranu da se tebi ne dogodi.
- Dođite do prijestupnika i započnite borbu.

Evaluacijski list 4 (modul 4)

Evaluacija radionice provodi se na način da sudionici svoju ocjenu izražavaju pismeno, u jednoj rečenici. Potom ustaju i hodaju uz glazbu te razmjenjuju s drugima papire na kojima su napisali svoju ocjenu radionice. Na taj način svatko čita svačiju ocjenu.

Evaluacijski list 5 (modul 4)

Ocijenite radionicu elementima od 1 do 5:

- Zanimljiva činjenica
- Korisnost
- Edukativnost
- Primjenjivost
- Izvođenje

Evaluacijski list 6 (modul 4)

Evaluacija radionice provodi se na način da edukator baci loptu jednom od sudionika, a ta osoba mora odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Što sam danas naučio?
- Kako mi pomaže u životu i radu?
- Koja mi se nova pitanja nameću?

Kada odgovori, baca loptu sljedećem sudioniku.

Evaluacijski list 7 (modul 4)

1. Ocijenite korisnost vještina i znanja stečenih tijekom radionice

- a) vrlo korisno
- b) koristan
- c) nije bilo korisno

2. Koji vam se dio radionice najviše svidio?

- a) grupni rad
- b) dijalog između odgajatelja i sudionika
- c) druženje na kraju radionice

3. Jeste li zadovoljni načinom na koji edukatorica provodi radionicu?

- a) da, vrlo dobro
- b) teško je reći
- c) Ne

4. Vaši prijedlozi, komentari, ideje:

5. Koliko ste bili aktivni?

6. Kako ste se osjećali?

SEDUCA

SEX EDUCATION AS THE BEST WEAPON
AGAINST GENDER VIOLENCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

References

1. Bijelić, N. i Cesar, S., Nasilne veze su bezveze, Priručnik za vršnjačke edukatore i edukatorice, CESI, Zagreb, 2014.
2. Popović, G., Susreti s učenicima u srednjim školama, Priručnik za razrednike, Tempo d.o.o., Đakovo, 2008.
3. Skupina autora, Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama, Knjižica III, Priručnik za nastavnike i nastavnice, CESI, Zagreb, dopunjeno izdanje 2015.
4. Skupina autora, Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama, Knjižica IV, Aktivnosti za učenike i učenice, CESI, Zagreb, dopunjeno izdanje 2015.
5. Skupina autora, Zdravstveni odgoj, Priručnik za nastavnike i stručne suradnike u srednjoj školi, MZOŠ, AZOO, Zagreb, 2013.